

Ministerineuvoston ehdotus Nordplus-ohjelmaksi 2023–2027

1. Yhteenveto

Nordplus on keskeinen Pohjoismaiden ministerineuvoston koulutusalan yhteistyötä, verkostoitumista ja liikkuvuutta edistävä ohjelma. Se perustuu tasavertaiseen yhteistyöhön Baltian maiden kanssa. Pohjoismaiden koulutus- ja tutkimusministerineuvoston (MR-U) laatima ministerineuvoston ehdotus koskee Nordplusin uutta viisivuotista ohjelmakautta 2023–2027.

Nordplus koostuu viidestä osaohjelmasta: Nordplus Junior (päiväkodit, peruskoulut, lukiot ja ammattikoulut), Nordplus Korkeakoulutus (korkeakoulut), Nordplus Aikuis-koulutus (aikuis-koulutus ja vapaa sivistystyö), Nordplus Pohjolan kielet ja Nordplus Horizontal (mahdollistaa yhteistyöhankkeita eri tasoilla toimivien oppilaitosten, esim. peruskoulujen ja korkeakoulujen välillä). Nordplus myöntää tukea oppilaiden/opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuteen sekä alan verkostoihin ja hankeyhteistyöhön.

Nordplus on keskeinen väline Pohjoismaiden ministerineuvoston Visio 2030 -työssä sekä usean vision toimintasuunnitelman 12 tavoitteen toteuttamisessa. Nordplus edistää ennen kaikkea tavoitteita, jotka koskevat koulutusyhteistyötä ja digitalisaa-tiota (tavoite 8), vihreään siirtymään liittyvää yhteistyötä ja kehitystyötä (tavoitteet 4 ja 5 sekä muut vihreää Pohjolaa koskevat tavoitteet) sekä sosiaalisesti kestävä Pohjolan, osallisuuden, osallistamisen ja kieliyhteyden edistämiseksi tehtävää työtä (tavoitteet 9–12).

Nordplusin ohjelma-asiakirjassa 2023–2027 määritellään ohjelman kehykset ja keskeiset periaatteet.

Pohjoismaiden neuvoston Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta on saanut uuden ohjelma-asiakirjan luonnoksen kommentoitavakseen. Luonnos esiteltiin ja sitä käsiteltiin valiokunnan kokouksessa Malmössä 21. maaliskuuta 2022.

2. Taustaa

Nordplusin nykyinen ohjelmakausi päättyy vuoden 2022 lopussa.

Nordplusin uuden ohjelmakauden valmistelun yhteydessä tilattiin Nordplusia koskeva ulkopuolinen arviointi, joka toteutettiin vuosina 2020–2021.

Arvioinnin erityisenä tavoitteena oli selvittää, miten hyvin ohjelma on onnistunut to-

teuttamaan keskeisten kohderyhmien toiveet ja tarpeet Pohjoismaiden ja Baltian maiden koko koulutusjärjestelmässä. Lisäksi selvitettiin, miten hyvin temaattiset profiloinnit ovat toimineet, miten Nordplus on edistänyt koulutusalan verkostoitumista ja innovointia sekä Pohjoismaiden kielten osaamista ja digitalisaatiota. Arvioinnin tekijää pyydettiin myös laatimaan suosituksia ohjelman kehittämiseksi toimintaympäristön muutokset huomioon ottaen.

Arvioinnin pääviestinä on, että Nordplus on toimiva ohjelma, jolla koetaan olevan oma arvonsa alueellisena välineenä eli toisin sanoen sitä arvostetaan alueellisena välineenä liikkuvuuden, laitosten koulutusyhteistyön ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Keskeiset käyttäjäryhmät pitävät ohjelmaa selkeänä ja helposti lähestyttävänä. Toimintaan osallistuvat laitokset arvioivat Nordplusin puitteissa toteutettujen toimintojen edistävän innovointia ja laadun kehittämistä. Laitostason yhteistyö on keskeinen osa Nordplusin toimintaa. Viestinnän kehittäminen, tilastot ja profiloinnit ovat osoittautuneet toimiviksi, mutta parantamisen varaa on aina.

3. Ehdotus

Arvioinnin tulosten ja ÄK-U:n, Baltian maiden koulutusministeriöiden, Nordplusin hallinnon ja Nordplusin ohjelmakomitean edustajien sekä Pohjoismaiden neuvoston Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella ohjelman jatkamista nykyisessä muodossaan tuetaan laajasti.

Uuteen tarkistettuun ohjelma-asiakirjaan ehdotetaan muutoksia, joiden ensisijaisena tavoitteena on ottaa huomioon etenkin Pohjoismaiden ministerineuvoston vision ja toimintaympäristön muutokset (toiminnan yksinkertaistaminen entisestään, digitaalisen yhteistyön tarve ja kestävä kehityksen näkökulmat kansainvälisessä yhteistyössä jne.). Lisäksi ehdotetaan lisäystä Nordplus Pohjolan kielet -osaohjelman tavoitteisiin tarkoituksena mahdollistaa Pohjoismaiden kansallisia vähemmistökieliä koskevia yhteistyöhankkeita.

Tuleva ohjelmakausi jatkuu pidempään kuin ministerineuvoston vision toimintasuunnitelma, ja siksi varmistetaan, että ohjelma-asiakirja mukailee tulevaa toimintasuunnitelmaa, jonka on tarkoitus korvata nykyinen vuoden 2024 päätyttyä.

Lisäksi tehdään pienehköjä hallinnollisia muutoksia Nordplusin ohjelmakomitean omistamaan ja Nordplusin hallinnon valmistelemaan Nordplusin käsikirjaan.

4. Vaikutusten arviointi: lapset ja nuoret, tasa-arvo ja kestävä kehitys

Nordplusista myönnetään tukea hankkeisiin, verkostoihin ja liikkuvuustoimintaan Pohjoismaiden ja Baltian maiden alueella. Vuosittain toimintaan osallistuu noin 2 000 oppilaitosta, ja rahoitusta myönnetään noin 9 000 liikkuvuushankkeelle (lukuun ottamatta pandemian aikaa). Toiminta kattaa päiväkotien, koulujen ja lukioiden väliset luokka- ja opettajavaihdot sekä opiskelija- ja opettajavaihdot ammattikoulujen, korkeakoulujen ja aikuiskoulutuslaitosten välillä sekä vapaan sivistystyön puitteissa,

esimerkiksi kansanopistojen välillä. Laaja vaihtoyhteistyö ja osallistuvien oppilaiden ja opiskelijoiden aktiivinen rooli hankkeissa edistää toiminnan tasavertaisuutta ja tasa-arvoa.

Tarkistettuun ohjelma-asiakirjaan on lisätty erillisiä mainintoja kestävästä kehityksestä ja siitä, miten asia tulee jatkossa ottaa huomioon Nordplusissa kautta linjan. Vuosina 2021–2022 Nordplusin apurahakierrosten temaattisessa profiloinnissa on kiinnitetty huomiota vihreään siirtymään. Näiden hankkeiden ja aloitteiden tuloksia seurataan vuonna 2023.

5. Yhteistyö ja organisointi

Nordplusin omistus, ohjaus ja hallinto jatkuvat nykymallin mukaisina. Mallin kuvaus on Nordplusin ohjelma-asiakirjan kohdassa 5.

6. Budjetti- ja resurssivaikutukset

Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyö Viron, Latvian ja Liettuan kanssa noudattaa vuodesta 2014 voimassa olleita suuntaviivoja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle maiden kanssa (Guidelines for the Nordic Council of Ministers' co-operation with Estonia, Latvia and Lithuania from 2014).

Nordplusin tulevan ohjelmakauden rahoitusmalli pysyy entisellään, ja se esitellään Nordplusin ohjelma-asiakirjan kohdassa 9.

Nordplusin vuosittaiset tavoitteet ja tulokset käyvät ilmi Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetin kohdasta 2-2513. Vuonna 2022 Nordplusin osuus MR-U:n budjetista on 78 426 005 Tanskan kruunua. Baltian maiden rahoitusosuus on yhteensä 5 900 916 Tanskan kruunua.

MR-U ja ÄK-U ovat pitäneet tärkeänä Nordplusin rahoitustason pitämistä mahdollisimman pitkälti MR-U:n budjettikokonaisuuden rajoissa. Budjettia koskevat päätökset tehdään vuosittain.

Lisätietoja

Nordplus: <https://www.nordplusonline.org/>

Nordplusin arviointi vuodelta 2021:

<https://www.norden.org/en/publication/evaluation-nordplus-2021>